

การปฏิบัติงานของผู้บริหารและหัวหน้าหมวดวิชาเกี่ยวกับการนิเทศงานวิชาการ
ภายใต้โครงการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

นายสุเทพ อภินันทนิษฐ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2532

ISBN 974 - 576 - 456 - 6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

015953

T 1 6 1 9 6 ๗ X

PERFORMANCE OF SECONDARY SCHOOL ADMISTRATORS AND HEADS OF THE
DEPARTMENT CONCERNING THE ACADEMIC SUPERVISION UNDER THE
SCHOOL ACADEMIC SUPERVISION PROJECT IN SECONDARY SCHOOLS UNDER
THE JURISDICTION OF THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION, BANGKOK
METROPOLIS

Mr. Sutaph Apinhapanit

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Educational Administration
Graduate School
Chulalongkorn University

1989

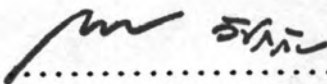
ISBN 974 - 576 - 456 - 6

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การปฏิบัติงานของผู้บริหารและหัวหน้าหมวดวิชาเกี่ยวกับการนิเทศงาน
วิชาการภายใต้โครงการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนของ
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

ชื่อนิสิต นายสุเทพ อภินพพานิชย์
ภาควิชา บริหารการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์

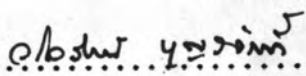

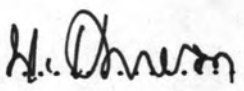
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วิชรกรากัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธาน
(อาจารย์ ดร.นิพนธ์ ไทยพานิช)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เฌรยอด)

สุเทพ อภิตทพานิชย์ : การปฏิบัติงานของผู้บริหารและหัวหน้าหมวดวิชาเกี่ยวกับการนิเทศงาน
วิชาการ ภายใต้โครงการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด
กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร (PERFORMANCE OF SECONDARY ADMINISTRATORS AND
HEADS OF THE DEPARTMENT CONCERNING THE ACADEMIC SUPERVISION UNDER THE
SCHOOL ACADEMIC SUPERVISION PROJECT IN SECONDARY SCHOOL UNDER THE
JURISDICTION OF THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION, BANGKOK
METROPOLIS) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.วไลรัตน์ บุญลวีลดี, 188 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาการปฏิบัติงานของผู้บริหารและหัวหน้าหมวดวิชา
เกี่ยวกับการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา
กรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัย 1) ด้านนโยบาย ผู้บริหารสั่งการให้คณะทำงาน กำหนดนโยบายการนิเทศงาน
วิชาการ ส่วนหัวหน้าหมวดวิชาเข้าร่วมประชุมเพื่อกำหนดนโยบายกับคณะทำงานรวบรวมโครงการที่ต้องการ
นิเทศจากหมวดวิชาเสนอคณะกรรมการนิเทศ 2) ด้านบุคลากรผู้รับผิดชอบ ผู้บริหารจัดประชุมร่วมกับ
คณะทำงานของโรงเรียนเพื่อจัดระบบสายงาน และมอบหมายให้คณะทำงานมีการคัดเลือก และกำหนดหน้าที่
ส่วนหัวหน้าหมวดวิชาวางแผนร่วมกับครู-อาจารย์ เพื่อจัดระบบสายงานและคัดเลือกอาจารย์จากหมวดวิชา
เสนอโรงเรียน 3) ด้านกระบวนการนิเทศ ผู้บริหารมอบหมายให้หัวหน้าหมวดวิชาสำรวจความต้องการ
จำเป็นแล้วจัดทำโครงการเสนอ สำหรับหัวหน้าหมวดวิชาจัดประชุมอาจารย์ในหมวดเพื่อร่วมพิจารณาปัญหา
ความต้องการจำเป็นและจัดลำดับความสำคัญของปัญหา การคัดเลือกปัญหาความต้องการจำเป็นพิจารณา
จากความเป็นไปได้ และเร่งด่วนของปัญหา การจัดโครงสร้างการดำเนินงานนิเทศผู้บริหารใช้วิธีจัดประชุม
ร่วมกับคณะทำงาน ส่วนหัวหน้าหมวดวิชาจัดประชุมร่วมกับอาจารย์ในหมวด สำหรับการนำในการนิเทศ
ผู้บริหารและหัวหน้าหมวดวิชามอบหมายให้คณะบุคคลทำแผนงานหรือโครงการโดยให้บุคลากรที่มีความรู้และ
มนุษยสัมพันธ์ดีเป็นผู้ดำเนินการประสานงาน สำหรับวิธีควบคุม ติดตามการปฏิบัติงาน ผู้บริหารและหัวหน้า
หมวดวิชาใช้วิธีจัดประชุมเพื่อแก้ไขสถานการณ์ ส่วนการประเมินผลการปฏิบัติงานผู้บริหารและหัวหน้าหมวด
วิชาใช้วิธีมอบหมายให้มีการประเมินภายหลังการดำเนินงานและให้ผู้ปฏิบัติงานนำเสนอผลงานในที่ประชุม
4) การสถิติกิจกรรม ผู้บริหารและหัวหน้าหมวดวิชาปฏิบัติงานโดยร่วมพิจารณา เสนอและเลือกใช้กิจกรรมให้
สอดคล้องกับเนื้อหาสาระและเข้าร่วมกิจกรรมทุกครั้ง 5) ด้านการพัฒนาบุคลากร ผู้บริหารและหัวหน้า
หมวดวิชาส่งเสริมให้บุคลากรเกิดทัศนคติที่ดี มีความรู้และทักษะต่อการปฏิบัติงาน โดยรับฟังและให้ความ
สนใจความคิดเห็นของสมาชิก เขียววิทยากร ส่งครูเข้าอบรมสัมมนา กระตุ้นให้ครูทำการสอนโดยให้
สื่อการสอน 6) ด้านการปฏิสัมพันธ์กับบุคลากร ทั้งผู้บริหารและหัวหน้าหมวดวิชาใช้วิธีสถิติกิจกรรมเพื่อให้
บุคลากรได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กัน โดยส่งเสริมให้มีการสังเกตการสอนและสร้างบรรยากาศในการทำงาน
โดยอำนวยความสะดวก ให้ความเป็นกันเอง 7) ผลจากการนิเทศพบว่า ทั้งผู้บริหารและหัวหน้าหมวด
วิชาให้คำตอบว่า มีการจัดทำเอกสารความรู้เกี่ยวกับการนิเทศ บทเรียนสำเร็จรูป ตลอดจนเทคนิคและวิธี
การสอนใหม่ ๆ มีการทำงานเป็นระบบมากขึ้น และนักเรียนกล้าแสดงออก

ภาควิชา บริหารการศึกษา
..... นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร
สาขาวิชา
ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อผู้จัดทำ สุเทพ อภิตทพานิชย์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา อ.วไลรัตน์ บุญลวีลดี

SUTAPH APINHAPANIT : PERFORMANCE OF SECONDARY SCHOOL ADMINISTRATORS AND HEADS OF THE DEPARTMENT CONCERNING THE SUPERVISION UNDER THE SCHOOL ACADEMIC SUPERVISION PROJECT IN SECONDARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION, BANGKOK METROPOLIS. THESIS ADVISOR : ASST. PROF. VALAIRAT BOONSAWASDI, 188 PP.

The purpose of this research was to study the performances of secondary school administrators and heads of the department concerning the academic supervision in secondary school under the jurisdiction of the Department of General Education, Bangkok Metropolis.

Research findings were as follows: 1) Policy: Academic supervisory policy was developed by working committee regarding the administrator's order while heads of the subject areas gathered all supervisory projects then submitted and consult with the working committee in order to develop policy 2) Personnel Assignment: School administrators met the working committee in order to develop a job flow and assigned a working committee to select a qualified personnel to be appointed while heads of the subject areas planned together with teachers to develop a job flow within the subject area and select a qualified personnel 3) Supervisory Process: Administrators assigned heads of the subject areas to do need assessments and prepared a project submitted while heads of the subject areas considered and selected problems and needs upon meeting with teachers. Problems needs were selected upon the feasibility and urgent. Organizing process was developed through administrators and working committee meeting, and heads of subject areas and teachers meeting. Administrators and heads of subject areas assigned working group to develop working plans or projects and assigned qualified personnel to coordinate in leading process while a meeting was used as a controlling process by administrators and heads of subject areas. With regards to assessing process administrators and heads of subject areas required a summative evaluation by which the supervisor had to present to the meeting. 4) Activity organizing: Administrators and heads of subject areas discussed and suggested the appropriate activities and present at every meeting. 5) Personnel Development: Administrators and heads of subject areas promoted good attitude, knowledge and skill development among staff members through staff's responses, special lecturers, and seminars, and encourage teachers to use the instructional aids. 6) Personnel relations: Administrators and heads of subject areas organized activities to encourage personnel interaction through instructional supervision and create good working climate through mutual help and convenience. 7) Supervisory results: Administrators and heads of subject areas responded that supervisory documents, programme text were developed including new teaching techniques, work performances were more systematic and students were more convincing to express their ideas.

ภาควิชา บริหารการศึกษา
สาขาวิชา นิเทศ การศึกษาและพัฒน าหลักสูตร
ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อผู้นิสิต วิทยุภณ อนุภณพนา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา อนุภณพนา อนุภณพนา

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ได้รับความกรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในการให้คำปรึกษาแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่ง ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เณรยอด อาจารย์ ดร.นิพนธ์ ไทยพานิช พร้อมทั้งคณาจารย์ภาควิชาบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่กรุณาให้ความรู้และกำลังใจตลอดมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ได้กรุณาตรวจแก้ไขและให้คำแนะนำในการสร้างเครื่องมือการวิจัย ประกอบด้วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เณรยอด อาจารย์ ดร.นิพนธ์ ไทยพานิช อาจารย์มานพ กาละดี อาจารย์วันทนีย์ เฟื่องฟูเกียรติ อาจารย์เอนก แยมบาน อาจารย์ศิริลักษณ์ นันทพิศาล และอาจารย์สินีท์ มงคลพันธ์ รวมทั้งได้รับความอนุเคราะห์จากหน่วยศึกษานิเทศก์และกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้บริหารและหัวหน้าหมวดวิชาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่อยู่ภายใต้โครงการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนทั้ง 29 โรงเรียน ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามด้วยดี ตลอดจนเพื่อนนิสิตร่วมรุ่นทุกท่านที่มีส่วนสนับสนุนทั้งทางตรงและทางอ้อม

ผู้วิจัยได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือ จากอาจารย์วันทนีย์ เฟื่องฟูเกียรติ ในทุกโอกาส อันมีส่วนทำให้วิทยานิพนธ์นี้ประสบความสำเร็จ ซึ่งผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความปรารถนาดี และจะระลึกถึงตลอดไป

สุเทพ อภิณฑพานิชย์

เมษายน 2532

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	๔
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๖
กิตติกรรมประกาศ.....	๙
สารบัญ.....	๙
สารบัญตาราง.....	๗
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย.....	6
ประโยชน์ของการวิจัย.....	7
วิธีดำเนินการวิจัย.....	7
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	9
ลำดับขั้นในการเสนอผลการวิจัย.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
ความหมายของการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน.....	11
ความหมายของการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน.....	12
หลักการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน.....	13
ผู้เกี่ยวข้องของกับงานนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน.....	14
คุณลักษณะของผู้นิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน.....	20
ขอบข่ายของการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน.....	23
กระบวนการในการนิเทศการศึกษา.....	25
กระบวนการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน.....	26
กิจกรรมนิเทศภายในโรงเรียน.....	28
วิธีการ/กิจกรรมและเทคนิคการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน.....	36

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การนิเทศแบบคลินิก.....	44
แผนภูมิแสดงขั้นตอนการจัดการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน.....	49
การวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน.....	54
ขั้นตอนการวางแผนการนิเทศในระดับหมวดวิชา.....	62
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	69
3 วิธีดำเนินการวิจัยและรวบรวมข้อมูล.....	72
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	72
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	72
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	73
การสร้างแบบสอบถาม.....	73
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	74
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	75
4 การวิเคราะห์และผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	76
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	135
บรรณานุกรม.....	151
ภาคผนวก.....	155
ประวัติผู้วิจัย.....	188

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนและร้อยละของแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืน.....	75
2	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพ.....	77
3	จำนวนและร้อยละของผู้บริหารในการปฏิบัติงานด้านนโยบาย เกี่ยวกับการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน.....	80
4	จำนวนและร้อยละของผู้บริหารในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับ การกำหนดบุคลากรผู้รับผิดชอบ.....	84
5	จำนวนและร้อยละของผู้บริหารในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศ งานวิชาการภายในโรงเรียน.....	87
6	จำนวนและร้อยละของผู้บริหารในการจัดกิจกรรมการนิเทศงานวิชาการ ภายในโรงเรียน.....	97
7	จำนวนและร้อยละการปฏิบัติงานของผู้บริหารเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากร ในโรงเรียน.....	99
8	จำนวนและร้อยละของผู้บริหารโรงเรียนในการปฏิบัติสัมพันธ์กับบุคลากร ในโรงเรียน.....	102
9	ผลที่เกิดขึ้นภายหลังการปฏิบัติงานตามโครงการนิเทศงานวิชาการ ภายในโรงเรียน.....	105
10	จำนวนและร้อยละของหัวหน้าหมวดวิชาในการปฏิบัติงานด้านนโยบาย เกี่ยวกับการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน.....	108
11	จำนวนและร้อยละของหัวหน้าหมวดวิชาในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการ กำหนดบุคลากรผู้รับผิดชอบ.....	112
12	จำนวนและร้อยละของหัวหน้าหมวดวิชาในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับ กระบวนการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน.....	114
13	จำนวนและร้อยละของหัวหน้าหมวดวิชาในการจัดกิจกรรมการนิเทศงาน	

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
14	จำนวนและร้อยละของหัวหน้าหมวดวิชาในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน.....	126
15	จำนวนและร้อยละของหัวหน้าหมวดวิชาในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับบุคลากรในโรงเรียน.....	129
16	ผลที่เกิดขึ้นภายหลังการปฏิบัติงานตามโครงการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน.....	132